

EL MICALET GALÀCTIC

Propostes didàctiques Dràcula

Elaborades per Joan Andrés

D R À C U L A

D E S C R I P C I Ó

Autor: *Bram Stoker*

Adaptació: *Jesús Cortés*

Dibuixos: *Marina Seoane*

Edicions Bromera / Alzira, 2004

Col·lecció: «EL MICALET GALÀCTIC», núm. 117

Sèrie Blava

Format: 13 × 20,5 cm, 184 pàgs.

Enquadernació en rústica. Impressió en blanc i negre.

Edat: a partir de 12 anys. La pugna entre el bé i el mal es troba en el centre de la trama d'aquesta història de terror, on el risc que assumeixen i el valor que demostren els protagonistes en defensa del que creuen una causa justa atraurà de seguida els joves lectors, que s'endinsaran en la lectura i no podran deixar-la fins l'última línia.

RESUM ARGUMENTAL

Jonathan Harker, empleat d'una notaria anglesa, viatja a Transilvània per portar al comte Dràcula els documents de la compra d'una casa que aquest havia adquirit molt a prop de Londres. Però, una vegada al castell, Dràcula hi reté Jonathan, mentre que ell ix cap a Anglaterra en un vaixell que arriba a port envoltat per circumstàncies estranyes. En el mateix moment de l'arribada es veu com una ombra semblant a un gos gran salta del vaixell i desapareix misteriosament.

A partir d'ací comença el malson. Lucy, una amiga de Mina, la promesa de Jonathan, és atacada pel que pareix un gos gran, i el seu promés convoca dos antics pretendents de la jove, un americà i un metge director d'un manicomi a Londres el qual, a la vista de la situació, es posa en contacte amb el seu mestre, el professor Van Helsing d'Amsterdam, qui hi acudeix ràpidament. El professor, en veure Lucy, de seguida s'adona que està en presència de la mossegada d'un vampir. Tots tres es posen a treballar però no poden salvar-la del seu destí fatal. Mentrestant, Mina rep notícies del seu promés, que ha aconseguit escapar del castell del comte Dràcula i es troba convalescent en un hospital de Budapest.

Ara el problema és descobrir on s'amaga el comte. Els nostres protagonistes, protegits per crucifixos i pa beneït, van seguint-li la pista però, quan ja creuen que el tenen, aquest se'ls avança i ataca Mina. Desesperats, intenten salvar-la posant-li damunt del front pa consagrat, cosa que li produeix una profunda marca i redoblen els seus esforços per a descobrir el refugi del comte. Per fi el troben i, quan ja creuen que l'han vençut, aquest aconsegueix fugir de nou, aquesta vegada cap al seu castell de Transilvània. Tota esperança de capturar-lo pareix perduda, quan els nostres protagonistes troben pistes noves gràcies a les revelacions que Mina els ha proporcionat en sotmetre's a un estat d'hipnosi que li ha provocat el professor Van Helsing.

Poc després de començar la persecució, el grup es divideix per a seguir el rastre de Dràcula. Mina i el professor arriben els primers a les portes del castell, i són atacats per tres vampires. Protegits pels crucifixos i un cercle de foc, poden passar la nit i, en fer-se de dia, quan els vampirs perden el seu poder, el professor entra al castell, troba la cripta on es troben els taüts de les tres vampires i les mata. A punt de finalitzar el dia, arriba el carruatge que condueix el taüt del comte Dràcula que ve perseguit per la resta de la colla. El perill és imminent i han d'actuar ràpid, perquè el sol és a punt de pondre's i, si això passa i arriba la nit,

tot l'avantatge serà del comte. Després d'una llarga i aferrissada lluita el comte és vençut. El vampir ja no existeix i el senyal que el pa consagrat havia deixat en el front de Mina ha desaparegut. El perill ha passat.

TEMA I INTERÉS DEL LLIBRE

L'eterna lluita entre el bé i el mal, representats respectivament pel professor Van Helsing i els seus ajudants, i per Dràcula, el mite centreeuropeu del vampir creat per Bram Stoker, és el tema central d'aquest llibre perfectament adaptat per Jesús Cortés.

La vivacitat del diàleg, la recreació dels ambients, el tractament del temps i de l'espai on es desenvolupen els fets, així com el ritme de la narració, van envoltant de tal manera el lector que aquest, sense adonar-se'n, és atrapat per una trama que, a poc a poc, va complicant-se i creant un clima angoixant però que, a cada moment, ofereix noves pistes que condueixen els protagonistes cap al triomf final en un desenllaç trepidant. Si a això afegim que els temes de terror tenen un al·licient especial entre els joves i adolescents, així com la fama que el cine, la televisió o els còmics han creat al voltant del personatge de Dràcula, l'interés està més que garantit.

D'altra banda, cal tenir en compte que l'interés d'un llibre no acaba en el tema central, ja que al llarg de la lectura trobarem moltes possibilitats de treball, totes elles interessants, que es poden dur a terme a través de l'assemblea de classe, del treball en equip o fins i tot del treball individual. A mode d'exemple, i sense ànim d'excloure cap tema que us suggerisca la lectura, us proposem els següents:

- El paper de les dones en la societat representada en la novel·la i en la societat actual.

- El valor de l'amistat, la solidaritat i la col·laboració entre les persones a l'hora de resoldre situacions difícils.
- Els punts de contacte i les discrepàncies entre els plantejaments de la ciència, la realitat i les creences populars respecte dels fets que es narren al llibre.
- Les llegendes i tradicions de terror que coneixen del seu entorn pròxim.
- La possibilitat del vampirisme en la societat actual. Per què tenen tant d'èxit en els joves els llibres i les pel·lícules de terror?

L'AUTOR

Bram Stoker va nèixer a Dublín l'any 1847 i va morir a Londres el 1912. Funcionari públic de professió, va col·laborar en nombrosos periòdics i revistes. Autor, entre altres, d'obres com *El misteri del mar* o *La joia de les set estrelles*, en el món literari és conegut sobretot per la novel·la *Dràcula* (1897), el protagonista de la qual ha estat molt popularitzat gràcies a les nombroses versions que s'han fet de l'obra per al cinema.

L'ADAPTADOR

Jesús Cortés va nèixer l'any 1962 a Torrent (l'Horta) i en poc de temps s'ha convertit en un dels escriptors més llegits en el camp de la narrativa infantil i juvenil. El seu primer llibre *Plom, més que plom!*, quedà finalista del Premi de Narrativa Juvenil Vila de l'Eliana. Posteriorment ha publicat diverses obres, com ara *El somni de Fran*; *Alex & Cia. Detectius*; *La mansió del terror*; *Roses negres a Kosovo*; *No em pots dir adéu* (Premi Bancaixa de Narrativa Juvenil, 1997); *Lull de la mòmia* (Premi de Narrativa Infantil Vicent Sil-

vestre) o *Alex & Cia. Delinqüents*. En aquesta mateixa col·lecció ha publicat adaptacions d'altres obres de la literatura universal, com ara *L'Odissea*, d'Homer o *Moby Dick*, de Herman Melville.

LA IL·LUSTRADORA

Marina Seoane (Madrid, 1957) va estudiar escultura a l'Escola de Belles Arts de San Fernando i exercí de professora de titelles, modelatge i il·lustració en els tallers municipals de Majadahonda. Actualment, es dedica a la il·lustració gràcies al treball que realitza per a algunes de les editorials més importants. Ha il·lustrat nombrosos llibres infantils entre els quals destaquen *Memorias de un río*, *Panxaverda i el drac Atxim*, *Poemas a doña Chavala y don Chaval que no están nada mal* i *El abrazo del Nilo*. Sens dubte, els dibuixos de l'edició de *Dràcula* demostren la qualitat de la seua obra.

SUGGERIMENTS DIDÀCTICS I METODOLÒGICS

La lectura és una matèria que es troba d'una manera implícita en totes les àrees del currículum. Per tant, cal que l'alumnat la domine si volem fer créixer les seues possibilitats d'èxit escolar i social. Per aquest motiu, hem d'aconseguir que l'alumnat s'apropi a la lectura d'una manera voluntària i procurar en tot moment que allò que llija li resulte plaent i satisfactori. En conseqüència, unes propostes didàctiques no s'han de convertir en una finalitat en si mateixes, sense cap altre objectiu que intentar transmetre una sèrie de coneixements més o menys acadèmics als alumnes, sinó que han de ser un instrument capaç de provocar l'enriquiment intel·lectual i estètic dels joves de les nostres escoles.

És per això que les propostes didàctiques d'aquesta col·lecció es presenten separades del llibre de lectura, perquè una vegada

llegida la història, cada mestre o mestra segons el seu criteri, sensibilitat i coneixement de l'alumnat, tinga la possibilitat d'usar-les, retallar-les o modificar-les per tal d'aconseguir un treball positiu i eficaç. Encara que les propostes han estat elaborades pensant en el currículum escolar del primer cicle d'Educació Secundària Obligatoria, fóra convenient triar, entre els exercicis i jocs proposats, els més adequats per a cada nivell d'acord amb els objectius que es pretenga assolir, així com els més adients per a les necessitats, els gustos i els interessos de la classe, buscant que l'alumnat, a més de divertir-se, incremente el seu nivell de comprensió lectora, i la seua capacitat de raonament i de creació personal.

Buscant l'equilibri entre entreteniment i aprenentatge, en les propostes didàctiques següents s'han inclòs una sèrie d'activitats que ajudaran els alumnes en l'anàlisi i el comentari de text. En aquest sentit, es proposen uns exercicis que analitzen l'estructura, el narrador, l'estil i els personatges de la narració, sempre amb activitats escaients a l'etapa evolutiva de l'alumne. Cal recordar, però, que la lectura ja és, per ella mateixa, una activitat suficientment recreativa, completa i instructiva i que, en conseqüència, no precisa cap activitat complementària per a ser interessant i enriquidora.

A més, hem de ser conscients que aconseguir una lectura gratificant i creadora alhora no és una tasca fàcil sinó que suposa recórrer un camí llarg i costós, i que una bona motivació és imprescindible per a aconseguir aquest objectiu. No obstant això, a *Dràcula* tenim, d'entrada, un bon avantatge i és que el tema és molt conegut a tots els nivells: llibres, còmic, cine, televisió... I que amb els de misteri i els policíacs, els llibres de terror estan entre els favorits dels adolescents.

Per tal d'aconseguir la motivació abans esmentada, cal provocar i mantenir l'interés pel llibre a cada moment. Convé, per tant, planificar actuacions abans, durant i després de la lectura. Així, prèviament a la lectura del llibre i, per tal d'entendre millor

els continguts de la novel·la, seria convenient documentar-se sobre la vida i obra de l'autor així com de l'època en què es desenvolupa la trama. Una forma d'aconseguir-ho podria ser veure una pel·lícula relacionada amb el tema seguida d'un debat sobre el gènere de terror i, a continuació, una presentació del llibre, en què se n'introduiria l'argument i es farien comentaris sobre l'autor i la seua obra.

El pas següent seria la lectura del llibre, que es pot fer de manera individual o col·lectiva. Tant en un cas com en l'altre, dedicarem un temps de la classe al comentari i el debat de la part d'obra llegida fins a aqueix moment. Prèviament, cal haver acordat quin capítol o capítols cal haver-se llegit (a classe o a casa) per a la data convinguda i, el dia i hora marcats, obrirem un diàleg en què tots i totes puguen fer les seues aportacions al voltant del llibre que permeten aprofundir sobre el significat dels continguts, els ambients creats, el desenvolupament de l'acció o la caracterització dels personatges.

Acabada la lectura, es poden fer les activitats que, al voltant del llibre, hem preparat en la proposta didàctica (totes o solament aquelles que creguem que poden resultar engrescadores) i, a més, podem proposar a l'alumnat una sèrie d'activitats complementàries a la tasca feta fins ara, que tindrien com a finalitat ampliar i aprofundir en el tema. Així, podem comparar l'obra completa amb la versió de Jesús Cortés, organitzar grups d'investigació al voltant del gènere de terror en general, dels autors i dels personatges d'altres novel·les de terror, de les versions cinematogràfiques o televisives de *Dràcula* (tant les serioses com les fetes en clau d'humor), buscar a Internet o enciclopèdies de cinema cartells anunciadors de les diferents versions sobre el tema per a organitzar-ne després una exposició, etc.

*SOLUCIONS D'ALGUNES DE LES ACTIVITATS
COMPLEMENTÀRIES PLANTEJADES*

SOLUCIÓ DE L'ACTIVITAT NÚM. 7

											12	13
							8				C	L
		3	4		6		C				A	O
		J	C	5	D		A				R	N
		O	A	S	E		R	9			P	D
1	2						F	H	10		A	R
S	C	R	S	O	M	7	A	I	O		T	E
T	O	D	T	M	E	H	X	P	R	11	S	S
O	R	I	E	N	T	E	X	P	R	E	S	S
K	T		L	A	E	L		N	D	S		
E	E		L	M	R	S		O	O	T		
R	S			B		I		S	G	A		
				U		N		I		C		
				L		G				A		
				A								

PROPOSTES DE TREBALL*

(MATERIAL FOTOCOPIABLE)

* L'editor autoritza la reproducció d'aquestes *Propostes de treball* amb finalitats didàctiques, però recorda que no es permet la reproducció, per fotocòpia o altres mitjans, del llibre a què es refereixen aquestes propostes.

A) FITXA DE LECTURA

TÍTOL DE L'OBRA:

AUTOR:

ADAPTADOR:

DIBUIXOS:

EDICIONS BROMERA

COL·LECCIÓ: NÚM.:

1. Explica breument quin és el tema principal de l'obra.

.....
.....
.....
.....

2. Selecciona els tres moments de la història que més t'han impressionat.

1.

2.

3.

.....

3. Imagina que t'encarreguen un dibuix per a il·lustrar *Dràcula*.
Dibuixa en un full l'escena, el fet o el personatge que et sembla
més representatiu del llibre.

4. Si hagueres de recomanar l'obra a un company o companya,
què li diries?

.....
.....
.....

B) ESTUDI I ANÀLISI DE L'OBRA

1. L'estructura

1.1. Els relats de caràcter narratiu solen desenvolupar-se seguint l'esquema d'*introducció*, *nuc* i *desenllaç*. Anota els títols dels capítols que, segons tu, formarien cadascuna d'aquestes parts:

	CAPÍTOLS
INTRODUCCIÓ	
NUC	
DESENLLAÇ	

1.2. *Dràcula* conté, a més, un capítol final anomenat «Epíleg». Ara busca informació i contesta:

Què és un epíleg?

.....

Per què creus que l'ha inclòs l'autor en aquesta obra?

.....

.....

1.3. Si l'autor conta la història d'una manera ordenada segons passa en el temps, es diu que la narració és *lineal*. En canvi, si presenta salts en el temps, es diu que la narració és *fragmentària*.

Com classificaries l'estructura de *Dràcula*?

.....

Quins elements del text has trobat al llarg de la lectura que confirmen la teua elecció? Anota'n algun.

.....

.....

.....

2. El narrador

El narrador és la persona que explica la història. Pot ser *intern*, quan és un personatge de l'obra i la conta des de dins, o *extern*, si la conta des de fora com si fos un espectador. A més, el narrador extern pot ser, alhora, *observador*, si només explica el que veu, i *omniscient*, si a més d'explicar l'acció, també explica la vida interior i els pensaments dels personatges.

2.1. De quin tipus diries que és el narrador de *Dràcula*? Justifica la resposta.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2.2. Copia un breu fragment del text on el narrador s'introduísca en la ment del personatge.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

2.3. El narrador explica la història en primera o en tercera persona?

.....

2.4. Imagina que Jonathan Harker fóra el narrador. Com hauria escrit el fragment següent?

No tardà a trobar-lo. Era un hotel molt antic. Tot el poble ho era. A Jonathan li agradava. Des que, uns dies abans, havia travessat el Danubi, li feia l'efecte que havia deixat enrere l'Occident per endinsar-se de ple a l'Orient dominat per les tradicions dels pobles antics.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. L'estil

L'estil és la forma peculiar d'escriure que té cada autor o autora, i que afecta tots els aspectes de l'obra: tema, caracterització dels personatges, lèxic, forma de descriure, ús dels recursos lingüístics, etc.

3.1. Creus que l'estil de *Dràcula* és clar i concís o, al contrari, obscur i enrevessat? Raona la resposta.

.....
.....
.....
.....

3.2. Anota cinc paraules del text que hages hagut de buscar en el diccionari per a comprendre'n bé el significat i escriu una frase amb cadascuna.

.....
.....
.....
.....
.....

3.3. L'autor, per tal de fer més comprensible l'obra i al mateix temps utilitzar-ho com a recurs posteriorment, fa que Jonathan Harker escriu un diari.

En quin capítol utilitza aquest recurs?

.....

En quina persona gramatical està escrit el diari?

.....

En quin sistema d'escriptura estava redactat?

.....

Per què?

.....

.....

A més de Jonathan, un altre personatge del llibre escriu un diari. Indica qui és i en quines circumstàncies hi apareix.

.....

.....

3.4. A més d'aquest, l'autor de *Dràcula* també utilitza altres recursos. Així, sol acabar molts capítols amb frases que deixen obert un misteri o bé que donen pistes sobre com resoldre'l. Per què creus que ho fa?

.....

.....

.....

4. Els personatges

Segons el grau de participació en els fets, els personatges es classifiquen en *principals* o protagonistes i *secundaris*.

4.1. En *Dràcula*, no hi ha un sol personatge principal però és evident que, entre els protagonistes, n'hi ha uns que tenen més rellevància que altres.

Anota els sis personatges que, al teu parer, tenen més protagonisme en el relat, de més a menys importància.

1.	4.
2.	5.
3.	6.

4.2. Quins trets físics i psicològics destacaries del comte?

.....
.....
.....
.....

4.3. Com ajuden aquests trets a crear un clima de terror?

.....
.....
.....

4.4. En molts relats trobaràs personatges anomenats *personatges falca* perquè només apareixen de manera molt breu i en un moment determinat per a facilitar l'acció.

Trobes que a *Dràcula* hi ha personatges d'aquesta mena? Quins en podries esmentar?

.....
.....
.....

C) ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

1. *Dràcula* pertany al gènere de terror. Coneixes altres novel·les de terror? Escriu-ne el títol i l'autor d'almenys tres que es puguin incloure en aquest gènere.

TÍTOL	AUTOR/AUTORA
.....
.....
.....

2. En aquest fragment el narrador vol crear un ambient de terror:

En aquell moment se sentí l'udol d'un gos, i el d'un altre, i el d'un altre més. La tenebra es va omplir d'udols esgarrifosos. Aleshores, els udols del gos donaren pas a udols de llop. Espantat, Jonathan va estar a punt de saltar de la calessa i d'arrancar a córrer.

Reescriu el text anterior de manera que, en lloc de terror, buscara provocar una sensació de benestar i felicitat.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. Busca en un atlas i localitza els principals topònims que apareixen a la novel·la i així sabràs on se situa geogràficament l'acció del relat. Després, assenyalala en aquest mapa mut els cinc llocs que, al teu parer, siguin els més significatius per a la història.

4. Per què els vampirs no es veuen reflectits en els espills?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. Torna a escriure l'últim paràgraf del capítol 17 substituint el espai de punts per unes paraules diferents de les originals de manera que es conserve el sentit del que vol expressar l'autor.

*El del, tot i que a,
fou acceptat de forma Tanmateix, ningú no
podia que la de la qual havia
..... el professor molt a prop de ser
..... I a Mina.*

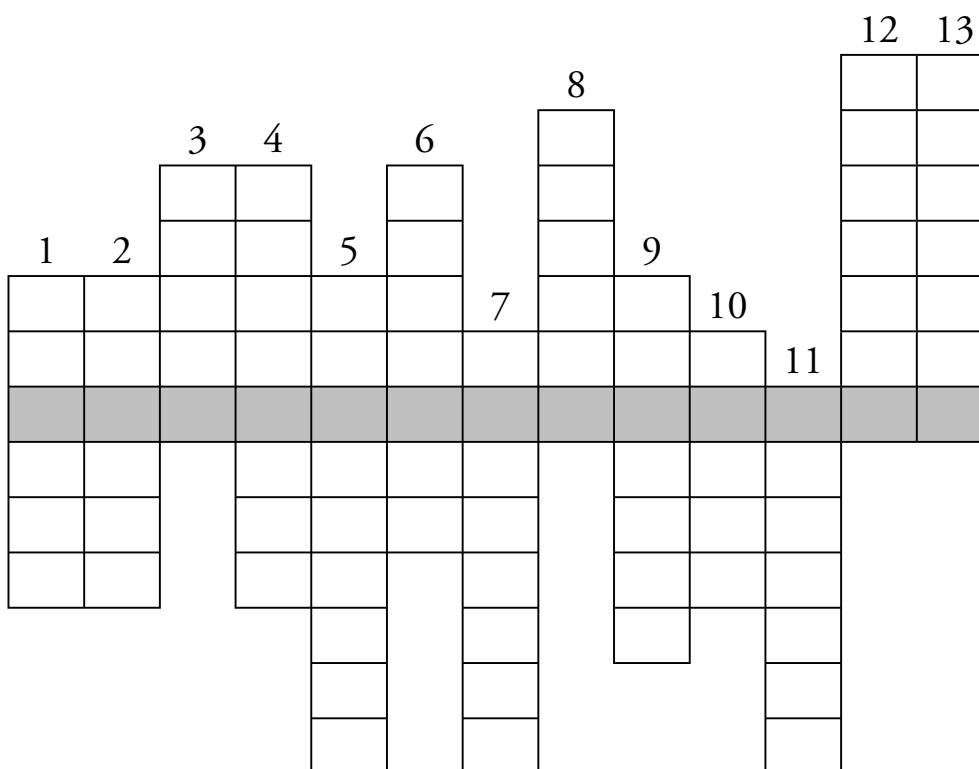
6. Què coneixes de la hipnosi? Quina opinió tens d'aquesta tècnica?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

7. Resol aquest encreuat i, si lliges les lletres de les caselles ombrades, trobaràs el nom del ferrocarril que els nostres protagonistes agafaren a París.

1. Nom de l'autor de *Dràcula*.
2. Cognom de l'adaptador de *Dràcula*.
3. Sant en la vigília del qual viatja Harker al castell de Dràcula.
4. Lloc on viu Dràcula.
5. Ho era Lucy.
6. Nom del vaixell fantasma.
7. Professor holandès, mestre de John Seward.
8. Mansió comprada per Dràcula.
9. Estat en què Mina els dona les pistes.
10. En romanés, Satan.
11. Li la claven al cor del vampir.
12. Sistema muntanyós on es troba Transilvània.
13. Capital del país de Jonathan Harker.

8. Ara, vosaltres. Podeu proposar al vostre professor o professora que feu grups de quatre o cinc persones i imiteu Bram Stoker escrivint una història de terror per a la ràdio. Primer trieu el tema, després penseu i creeu els personatges necessaris i l'ambient on s'ha de desenvolupar l'acció. Tot seguit, decidiu qui ha de ser el narrador i qui dramatitzarà els diàlegs dels personatges. Finalment, escriviu el relat i enregistreu-lo en una casset amb les vostres veus. No us oblideu de buscar-hi una música apropiada i els efectes especials necessaris per a crear-ne l'ambient de terror.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Propostes didàctiques referides al llibre
Dràcula (ISBN: 84-7660-964-7)

© Edicions Bromera, S.L.
Polígon Industrial 1 - 46600 Alzira
www.bromera.com

© Joan Andrés, 2005
Dibuixos de Marina Seoane